

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені І. І. МЕЧНИКОВА
Факультет міжнародних відносин, політології та соціології
Кафедра політології

Силабус навчальної дисципліни
СВІТОВА ПОЛІТИКА НОВІТНЬОГО ЧАСУ

Рівень освіти:	Перший (бакалаврський)
Галузь знань:	03 Гуманітарні науки
Спеціальність:	035 Філологія
Спеціалізації:	035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська 035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька 035.051 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська 035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька
Освітньо-професійні програми:	Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька Романські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька
Обсяг:	3 кредити (90 год.)
Семестр, рік навчання:	3-й семестр, 2-й рік навчання (очна форма) 4-1 семестр, 2-й рік навчання (заочна форма)
Статус дисципліни:	Вибіркова
Дні, час, місце	За розкладом занять:
Викладач	Шевчук Микола Андрійович - к. історичних. н., доцент кафедри політології
Контактний телефон	+38063 569 39 41
E-mail:	nikolay_shevchuk@ukr.net
Кафедра	політології
Консультації:	За розкладом консультацій викладачів кафедри; У дні проведення практичних, лекційних занять; Онлайн-консультації. Платформа zoom.
Комунікація:	Здійснюється через очні зустрічі, месенджери та електронну пошту
Мета навчальної дисципліни:	опанування здобувачами вищої освіти сутності світової політики шляхом вивчення та інтерпретації подій реальної політики, які демонструють світовий досвід планування та реалізації ефективної політики в сучасних політичних процесах світу.
Завдання навчальної дисципліни:	формування у здобувачів вищої освіти здатності до аналізу принципів, методів та особливостей сучасних концептуальних підходів у дослідженні світової політики; порівняльного аналізу реальної політики у контексті історичного розвитку різних країн та регіонів з врахуванням

	<p>особливостей та характерних рис розвитку державно-політичних, соціально-економічних та культурно-конфесійних систем; формування знань про демократичні стандарти та зразки світової політики; формування здатності до експертної аналітики щодо прогнозування можливих причин та результатів у процесі планування та реалізації світової політики.</p>
<p>Очікувані результати навчання:</p>	<p>У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен</p> <p>знати: предметну область застосування теорії та практики світової політики; історичні особливості розвитку міжнародної політики політичних систем та технологій як основи забезпечення демократичного процесу та легітимації влади; національні та міжнародні стандарти реалізації громадянських прав і обов'язків як члена суспільства щодо можливостей впливу на процес формування та реалізації національної міжнародної політики, категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат в сфері світової політики; методики застосування інструментарію нормативної та емпіричної теорії в сфері міжнародної політики, порівняльної та прикладної політології, а також методи аналізу узагальнення, типологізації систем та технологій, запроваджуваних у глобальній політиці; техніки описання, пояснення й оцінювання світової політики в різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах; засоби програмування та прогнозування результатів практичної політики; предметну область поведінки та взаємодії політичних діячів та інститутів влади, стратегічні цілі і завдання світової політики у поєднанні з національними інтересами.</p> <p>вміти: застосовувати знання теоретико-методологічних основ політологічного аналізу в процесі реалізації практичної світової політики; використовувати категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки; розв'язувати практичні проблеми у сфері реалізації міжнародної політики, здійснювати історико-політологічний аналіз подій світової політики в їх причинно-наслідковому зв'язку; проводити аналогію між подіями світової політики минулого та сучасного часу; застосовувати методологію порівняння та моделювання для аналізу реальної світової політики; аналізувати її структурно-функціональні складові, взаємодію політичних діячів та інститутів влади; визначати характер сучасних процесів світової політики та їх обумовленість соціально-політичними, економічними та культурними чинниками; здійснювати аналіз національних та міжнародних стратегічних інтересів країн у світовій політиці; обґрунтовувати шляхи вдосконалення процесу прийняття політичних рішень та покращення якостей внутрішньої та зовнішньої політики у геополітичному просторі; аргументувати власні погляди щодо подій реальної світової політики; професійно виконувати політико-організаційні експертні, дорадчі та консультативні функції на національному та міжнародному рівнях.</p>
<p>Зміст навчальної дисципліни:</p>	<p>ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1: ПЕРША СВІТОВА ВІЙНА 1914-1918 РР., ТОТАЛІТАРНА ІДЕОЛОГІЯ І ПОЛІТИКА ТА ДРУГА СВІТОВА ВІЙНА.</p> <p>Тема 1. Перша світова війна (1914-1918 рр.) Нові концепції виникнення Першої світової війни. Троїстий союз і Антанта. Сараєвське вбивство і липнева криза 1914 р. Початок війни. Воєнні дії і дипломатична боротьба. Роль таємної дипломатії у підготовці і</p>

в ході війни. Роль національних проблем, національних рухів, націоналізму у період війни. Становище на Східному і Західному фронтах. Проблема мобілізації людських і матеріальних ресурсів для ведення війни. Лютнева і Жовтнева революції 1917р. у Росії. Поглиблення внутрішньополітичної кризи в країнах німецького блоку. Революція 1918-1919рр. у Німеччині. Капітуляція країн Четверного союзу. Паризька мирна конференція. В. Вільсон і його ініціативи щодо демократизації міжнародних відносин. Версальський мирний договір. Мирні договори з союзниками Німеччини. Ліга націй. Версальсько-Вашингтонська система – нова система міжнародних відносин.

Тема 2. Фашизм в Італії: Влада, ідеологія, політика. Нові концептуальні підходи у вивченні природи фашизму в Італії. Загальні риси та особливості розвитку фашизму у 20-30-ті рр. Фашизм як різновид тоталітаризму, його типологічні характеристики. Структурний аналіз фашистського режиму в Італії. Масові фашистські організації. Національна фашистська партія. Характер і структура консенсусу між фашистською владою і італійським суспільством. Функціонування репресивного апарату. Ідеологія, пропаганда, міфотворчість. Корпоративна доктрина фашизму. Соціально – економічна політика. Фашизація сфери освіти та культури. Расові закони 1938 р. Динаміка суспільної свідомості італійців. Відносини фашизму з Ватиканом. Союз фашистської Італії з нацистською Німеччиною. Участь фашистської Італії у Другій світовій війні. Фашистський режим в умовах кризи (1943-1945рр.) Місце і роль антифашистського руху в Італії та його міфологізація.

Тема 3. Націонал-соціалізм у Німеччині: режим влади, Ідеологія та політика. Нацистський режим у Німеччині та його тоталітарна сутність. НСДАП. Ідеологія і програма націонал-соціалізму. Націонал-соціалізм і маси. Джерела фінансування нацистських організацій. Система тотального державного регулювання. Мілітаризація економіки і суспільства. Економічна та соціальна політика націонал-соціалізму. Ідеологічне обґрунтування політики зовнішньої експансії. Концепції геополітики. Створення агресивного блоку держав на чолі з Німеччиною. Громадянська війна в Іспанії та підтримка нацистською Німеччиною режиму Франко. Антинацистський рух Опору. Крах Версальсько-Вашингтонської системи міжнародних відносин. Боротьба за систему колективної безпеки в Європі. Діяльність Ліги націй. Мюнхенська змова і захоплення Німеччиною Чехословаччини. Політична криза 1939 р. Пакт Молотова - Рібентропа 23 серпня 1939 р. і таємні протоколи до нього.

Тема 4. Друга світова війна. Ялтинсько-Постдамські угоди та діяльність міжнародних трибуналів. Причини, характер і періодизація Другої Світової війни. Напад нацистської Німеччини на Польщу. Вступ у війну Англії і Франції. Анексія та окупація Західної України та країн Балтії Радянським Союзом. Війна СРСР проти Фінляндії. Війна проти СРСР. Україна у планах нацистських загарбників. Вступ у війну США. Антигітлерівська коаліція. Ленд-ліз. Агресія Японії на Тихому океані та в Азії. Битви на Східному та Західному фронтах. Окупаційна політика Німеччини та її союзників. Формування корінного перелому у ході Другої світової війни. Поразка фашистської Італії. Тегеранська конференція. Створення і

роль другого фронту. Головні бойові операції по визволенню України. Кримська (Ялтинська) конференція. Капітуляція нацистської Німеччини. Політика денацифікації, демілітаризації та демократизації. Створення ООН. Берлінська (Потсдамська) конференція. Капітуляція Японії. Міжнародні трибунали у Нюрнберзі та Токіо по засудженню воєнних злочинців Німеччини та Японії.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. ХОЛОДНА ВІЙНА, КРАХ КОМУНІСТИЧНОЇ СИСТЕМИ, ЄВРОПЕЙСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ, ПОЛІТИКА РЕФОРМ У КРАЇНАХ СХОДУ.

Тема 5. Світова політика у період холодної війни. Холодна війна: причини, форми і зміст. Ідеологічне протистояння у міжнародних відносинах. Розкол Німеччини та утворення ФРН і НДР. Організація, структура і цілі НАТО. Організація Варшавського Договору. Гонка озброєнь. Капіталістичні країни Західної Європи і США. План Маршалла. Неолібералізм і неоконсервативна ідеологія. Головні зовнішньополітичні доктрини США. Тоталітарні комуністичні режими та їх політика. Соціально-політичні кризи 1953-1956 рр. у Польщі, НДР, Угорщині, Чехословаччині. «Берлінська стіна». Карибська криза. «Празька весна» 1968 р. Війна США у В'єтнамі. Міжнародні і регіональні конфлікти. Трансформація системи міжнародних відносин. Роль ООН. Політика перебудови у СРСР. М.С.Горбачов. Демократичні революції та реформи в країнах Центральної і Південно-Східної Європи. Крах комуністичної системи. Міжнародні наслідки розпаду СРСР та закінчення холодної війни.

Тема 6. Політика об'єднання Німеччини та розвиток єдиної держави (друга половина ХХ століття – ХХІ століття). Розкол Німеччини на дві держави – ФРН і НДР. Міжнародні ініціативи з врегулювання німецького питання. Доктрина Хальштейна. Пошук шляхів до нормалізації відносин між ФРН і НДР (1961 – 1972 рр.). Нова східна політика В.Брандта. Чотиристороння угода по Західному Берліну. Перебудова в СРСР і соціально-політична криза у НДР. Загострення політичної ситуації у НДР восени 1989 р. та формування коаліційного «уряду національної відповідальності». Падіння Берлінської стіни. Перші вільні вибори у Народну палату НДР. Визначення міжнародно-правової формули об'єднання Німеччини у ході переговорів у форматі «2+4». Правове врегулювання внутрішніх аспектів об'єднання. 3 жовтня 1990р. – День німецької єдності. Державно-правовий устрій об'єднаної Німеччини. Суспільно-політичний та економічний розвиток єдиної Німеччини. Проблема подолання тоталітарного історичного минулого. Роль Німеччини у підтримці України в умовах російської агресії.

Тема 7. Європейський союз: політика моделі об'єднаної Європи. Теорії об'єднання Європи. Передумови, етапи, характер, проблеми й перспективи європейського інтеграційного процесу. Фактор консолідації європейських народів перед радянською воєнною загрозою. Менталітет європейської політичної еліти, спрямований на процес інтеграції Європи. Римські договори. Ідеї федералізації Європи та «Європи націй». Європейський парламент. Маастрихтський договір та утворення Європейського Союзу. Структура та функції владних інституцій. Реалізація планів по розширенню ЄС. Головні сфери розвитку європейської інтеграції. Монетарний союз ЄС. Шенгенський простір. Інституційні реформи, гарантії економічного зростання. Політика рівноваги між малими та великими країнами ЄС. Стратегія зміцнення

	<p>зони миру та стабільності у Європі. Євроскептицизм. ЄС проти праворадикальних партій. Угода про асоціацію України з ЄС. Політика підтримки України Європейським Союзом в умовах російської агресії.</p> <p>ТЕМА 8. Китай та Японія: трансформаційні процеси у другій половині ХХ – ХХІ століття. Ідеї побудови соціалізму з китайською специфікою. Політика конфронтації Китаю з супердержавами. Політика радикальних реформ. Ден Сяопін – ініціатор курсу «чотирьох модернізацій». Фактори та результати економічного зростання. Керівна роль КПК та партійно-політичне керівництво держави. Особливості етнонаціональної політики. Амбіційна політика розбудови простору Шовкового шляху. Зміцнення позицій та впливів Китаю на міжнародній арені. Загострення протиріч між Китаєм та США у сфері торгівлі та новітніх технологій. Демократичне реформування державного устрою та економіки. Нова Конституція та відмова «від воєн як суверенного права нації». Зовнішньополітичні доктрини і стратегія національної безпеки. Японсько-американський союз безпеки. Стратегія збалансованого прагматизму. Активний пацифізм. Боротьба за повернення «північних територій». Підтримка Японією резолюцій ООН щодо засудження агресії Росії проти України.</p>
<p>Методичне навчання:</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Словесні та наочні методи навчання (лекції, демонстрація презентацій, створення схематичних зображень, робота із веб-сайтами органів влади та управління, організацій). ▪ Практичні (тестові вправи; опрацювання матеріалу шляхом підготовки презентації; аналіз практичних ситуацій (аналітичні розробки); метод проектування). ▪ Інтерактивні методи навчання (під час лекційних, практичних занять). ▪ Колективне та індивідуальне опрацювання завдань (колективне обговорення з використанням дискусивних практик, виконання ІНДЗ, презентація виконаних ІНДЗ та результатів самостійної роботи).
<p>Рекомендована література:</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Історія країн Західної Європи та Північної Америки Нового часу (кінець XV – початок XIX ст.): навчальний посібник/ За ред. З.А. Баран. Київ, 2015. 533 с. 2. Кріль М.М. Історія країн Центрально-Східної Європи (кінець ХХ – початок ХХІ ст.): навчальний посібник. – 3-тє вид., виправлене і доповнене. Київ, 2013. 278 с. 3. Курко М. Н. Світова політика: свідомість, спекуляція та антикорупція: навч. посіб. Київ : Ліра- 2022. 178 с. 4. Міжнародні відносини та світова політика /за ред. В. А. Манжолі. Київ. нац. ун-т імені Т. Шевченка. Київ : Київський університет, 2010. 865 с. 5. Недбай В. В. Світова політика сучасності. Чорномор. держ. ун-т імені Петра Могили. Миколаїв : Швець В. Д., 2015. 237 с. 6. Сарнацький О. П. Міжнародні відносини та світова політика (пер. пол. XVII ст. – 1918 р.): навчальний посібник. Запоріжжя : Інтер-М, 2015. 397 с. 7. Світова історія ХХ-ХХІ століть. Енциклопедичний словник / за ред. Ігора Підкови і Романа Шуста. Львів. нац. ун-т імені Івана Франка. Вид. 2-ге, допов. Львів : Простір-М, 2019. 1282 с. 8. Тригуб П. М. Міжнародні відносини і світова політика. Чорномор. держ. ун-т імені Петра Могили. Миколаїв : Румянцева Г. В., 2012. 197 с.

Оцінювання:	<p>У ході поточного контролю здобувач вищої освіти може отримати максимальну оцінку (100 балів). Здобувач вищої освіти одержує підсумкову оцінку, якщо за результатами поточного контролю він набрав за кожну тему 60 і більше балів.</p> <p>Якщо за результатами поточного контролю здобувач вищої освіти набрав менше 60 балів, або якщо він набрав 60 і більше балів, проте хоче поліпшити свій підсумковий результат, він повинен виконати залікове завдання (див. Перелік питань для поточного контролю) і з урахуванням його результатів одержати відповідну кількість залікових балів із дисципліни.</p>
--------------------	---

Розподіл балів, які отримують студенти

Змістовний модуль 1				Змістовний модуль 2				Загальна оцінка
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	
5	5	5	5	5	5	5	5	
Контрольна робота за зміст-м модулем №1 (10 балів)				Контрольна робота за зміст-м модулем №2 (10 балів)				
(2_ІНДЗ *5) = 10				(3_ІНДЗ *10) = 30				100

ПОЛІТИКА КУРСУ («правила гри»): <i>Відвідування занять</i> <i>Регуляція пропусків</i>	<p>Відвідування практичних занять є обов'язковим. В окремих випадках навчання може відбуватись он-лайн з використанням дистанційних технологій. Відпрацювання пропущених занять має бути регулярним за домовленістю з викладачем у години консультацій. Порядок та умови навчання регламентуються «Положенням про організацію освітнього процесу в ОНУ імені І.І. Мечникова» (https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozhennya/poloz-org-osvit-process_2022.pdf).</p>
<i>Дедлайни та перекладання</i>	<p>Роботи, виконання і здача яких здійснюється з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.</p> <p>Слід дотримуватися запропонованих у розкладі термінів складання сесії; перекладання заліків відбувається відповідно до «Положення про організацію і проведення контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти ОНУ імені І.І. Мечникова» (http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozhennya/poloz-org-kontrol_2022.pdf)</p>
<i>Політика академічної доброчесності</i>	<p>Регламентується «Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у освітній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу та науковців Одеського національного університету імені І.І. Мечникова» (https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/acad_council/polozhennya-antiplagiat-2021.pdf)</p>
<i>Використання електронних пристроїв на занятті</i>	<p>Під час занять не дозволяється користуватися мобільними телефонами, які попередньо мають бути переведені у беззвучний режим. Електронні пристрої використовуються лише за умов наявності відповідної вимоги в навчальному завданні.</p>